



Societatea Ecologică «BIOTICA»



Agenția Austriacă pentru Dezvoltare

Posibilități de dezvoltare a Zonei Umede Ramsar "Nistrul de Jos"



SGP The GEF
Small Grants
Programme

25
YEARS



Empowered lives.
Resilient nations.



Societatea Ecologică «BIOTICA»



Agenția Austriacă pentru Dezvoltare

Posibilități de dezvoltare a Zonei Umede Ramsar "Nistrul de Jos"



SGP The GEF
Small Grants
Programme

25
YEARS



*Empowered lives.
Resilient nations.*

Autori: Alexei Andreev, Andrei Isac, Liliana Josan, Gabriel Mărgineanu

Această publicație este realizată în cadrul proiectului implementat de către S.E. „BIOTICA” în parteneriat cu A.O. „Renașterea” (s. Talmaza) și A.O. „Ecospectr” (or. Bender) - „Activități de asigurare a durabilității pentru ecosistemele prietenoase în Zona Ramsar „Nistrul de Jos”, finanțat de Agenția Austriacă pentru Dezvoltare din fondurile Cooperării Austriece pentru Dezvoltare (ADC) și proiectului „Informarea populației în scopul consolidării managementului în Zona Ramsar „Nistrul de Jos”, finanțat în cadrul Programului de Granturi Mici GEF, implementat de PNUD.

Responsabilitatea asupra conținutului publicației date revine autorilor. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al donatorilor.

La reproducerea materialelor din această ediție, indicarea sursei este obligatorie.

Foto: Gabriel Mărgineanu, Tatiana Izverskaia

Descrierea CIP

Cuprins

1. Zona Ramsar "Nistrul de Jos" – valoarea naturală și culturală.....	4
1.1. Ce este o zonă umedă și care este valoarea acesteia.....	4
1.2. Zona umedă de importanță internațională „Nistrul de Jos”	5
2. Dezvoltarea agriculturii ecologice în Zona Ramsar “Nistrul de Jos”	6
2.1. Perspectivele dezvoltării agriculturii ecologice.....	6
2.2. Practici agricole ecologice.....	8
2.3. Reglementări privind promovarea agriculturii ecologice.....	10
3. Beneficiile și avantajele pășunatului controlat și ecologic.....	14
3.1. Beneficiile pentru mediul înconjurător.....	14
3.2. Posibilități de organizare a pășunatului.....	14
4. Sfaturi utile ECO pentru fermieri.....	17
5. Turismul în mediul rural ca metodă de conservare a biodiversității, legăturile economice dintre turismul rural și conservarea biodiversității.....	18
5.1. Cadrul legal pentru turismul în mediul rural.....	23
5.2. Condițiile de piață pentru turismul în mediul rural.....	28

1. Zona Ramsar "Nistrul de Jos" – valoarea naturală și culturală

1.1. Ce este o zonă umedă și care este valoarea acesteia

O zonă umedă este o suprafață ce unește apele și solul, unde apele pot acoperi solul sau pământul este foarte umed. Zonele date pot fi umede întregul an sau terenurile se pot usca pe parcursul verii. Sunt diferite tipuri de zone umede. Unele sunt pline cu apă sărată din oceane, altele sunt pline cu ape dulci. Sunt un șir de plante și animale care viețuiesc numai în aceste locuri, iar supraviețuirea vegetației și animalelor depinde de cât de multă apă este prezentă pe parcursul anului. Zonele umede servesc ca locuri de dezvoltare a puietului de pește. Multe păsări, în special, cele hidrofile, își construiesc cuiburile și își cresc puii în zonele umede. Păsările migratoare se alimentează pe teritoriul zonelor umede care sunt amplasate pe rutele de migrare. Multe păsări ierneză în zonele umede amplasate la sud. Amfibienii și reptilele își au adăpostul în zonele umede. Insectele, fluturii, precum și mamiferele de la cele mai mici rozătoare până la cele mai mari creaturi sunt menținute de zonele umede. Aici viețuiesc multe specii rare și periclitate.





1.2. Zona umedă de importanță internațională „Nistrul de Jos”

„Nistrul de Jos” a fost recunoscută oficial în 2003 în calitate de zonă umedă de importanță internațională a Convenției Ramsar (Zonă Ramsar). Aceasta este amplasată în partea de sud-est a Republicii Moldova, preponderent pe teritoriile raioanelor Căușeni și Ștefan-Vodă și parțial Slobozia de pe malul stâng al Nistrului. Suprafața zonei constituie cca. 60000 ha. Teritoriul se întinde pe lunca Nistrului, într-o zonă de meandrare puternică și pe terasele adiacente și include masive de pădure cu numeroase poieni, un lac, brațul mort în formă de buclă închisă, canale cu flux permanent sau periodic, băltoace, mlaștini, lunci și terenuri agricole abandonate. Zona ”Nistrul de Jos” din punct de vedere al numărului de specii de plante și animale este cea mai bogată arie protejată din țară. Aici este o bogăție mare de păsări hidrofile. Pot fi observate stoluri de țigănuș, pelicani, stârci, egrete, gaia neagră, șorecarul comun și multe altele. În total numărul speciilor de păsări atinge 228, 127 dintre ele cuibărind aici și 101 fiind migratori și migratori sezonieri. Aici viețuiesc 54 de specii de mamifere.



fere, dintre care: vulpi, iepuri, vidra, nurca europeană, pisica sălbatică, cârțițe, hermelina, bursuci, liliicii și altele. Căprioarele sunt destul de numeroase printre copitate, mistrețul este obișnuit pe aici, dar nu atât de numeros și apare mai des în zonele umede. Aici locuiește una dintre cele mai viabile două populații ale cerbului nobil pe teritoriul Moldovei.

Aici pot fi întâlnite foarte multe specii de plante incluse în Cartea Roșie. Printre aceste se numără speciile de stepă (Ghiocelul-de-toamnă, Hodoleanul tăărăsc, Volbura lineată etc.), endemicul regiunii de nord-vest a Mării Negre (Zăvăcusta). Sunt prezente specii rare de pădure (Vița-de-pădure), de luncă și palustre (Nufărul alb). Din 244 de specii protejate de plante superioare în Moldova, în flora Nistrului de Jos sunt incluse 147, iar 27 se întâlnesc numai aici.

2. Dezvoltarea agriculturii ecologice în Zona Ramsar “Nistrul de Jos”

2.1. Perspectivele dezvoltării agriculturii ecologice

Agricultura ecologică a apărut ca o alternativă la practica intensivă, convențională (industrializată) de agricultură bazată pe maximizarea producțiilor prin folosirea de intranți, de stimulatori ai producției cu caracter energo-intensiv în cantități mari, cu scopul creșterii continue a producției agricole, pentru o populație în continuă creștere, preponderent urbană.

Accentuarea factorilor de intensivizare ca: folosirea în cantități mari a îngrășămintelor chimice de sinteză cu aport și accesibilitate rapidă asupra plantelor, mobilizarea unor rezerve nutriționale și biotice din sol, prin intervenții drastice asupra solului, introducerea în genomul plantelor de cultură a unor gene de rezistență la boli, dăunători și buruieni prin așa-numitele organisme modificate genetic (OMG), cu impact asupra biodiversității și echilibrului biotic din sol, apă, atmosferă și produse agricole au avut consecințe deosebit de grave prin diminuarea progresivă a conținutului de materie organică din sol, prin deteriorarea structurii solului, prin creșterea pericolului de eroziune, reducerea numărului de reprezentanți ai mezofaunei (râme, colebole, carabide





Sursa: www.fermierul.md

s.a.), prin creșterea gradului de compactare și tasare a solului și, în final, prin reducerea semnificativă a fertilității naturale a acestuia.

Asupra mediului s-au adus prejudicii grave prin poluare cu nitriți și nitrați în apele de suprafață și cele freactice, prin acumulări de substanțe toxice în sol, furaje și produse agricole cu consecințe grave asupra sănătății oamenilor și animalelor. Ca urmare a penetrației toxinelor în circuitul sol-plantă-animal-om s-au produs mutații ireversibile asupra faunei micro, mezo și macrobiotice cu consecințe asupra echilibrului milenar al mediului și ndeosebi asupra sănătății omului. Agricultură ecologică presupune obținerea de produse agroalimentare fără utilizarea îngrășămintelor, pesticidelor, hormonilor, substanțelor anabolizante, antibioticelor pentru stimularea producției și a altor produse convenționale dăunătoare, în conformitate cu regulile de producție ecologică, care respectă standardele, ghidurile și caietele de sarcini naționale și sunt atestate de un organism de inspecție și certificare înființat în acest scop. Organismele modificate genetic și derivatele lor nu sunt permise în producția ecologică.

Metodele și tehnicile agricole folosite în agricultura ecologică sunt foarte importante, deoarece acestea se dezvoltă ca alternative la intensificarea și specializarea producției agricole convenționale, considerate riscuri ecologice, economice și sociale pe termen lung.



Metodele și tehnicile agricole folosite în agricultura ecologică se bazează pe o nouă abordare ecologo-energetică a resurselor naturale folosite.

Principiile acestor tehnologii sunt considerate următoarele:

- Reproducerea fertilității solului.
- Protejarea resurselor naturale.
- Optimizarea măsurilor de protecție integrată a culturilor.
- Ferme ecologice cu circuit închis.
- Procesare și marketing de calitate.

Produsele agricole ecologice sunt tot mai mult întrebate pe piața țărilor UE și în Moldova.

2.2. Practici agricole ecologice

Practicile obișnuite ale agriculturii ecologice includ:

- Rotația culturilor mari, ca o premisă pentru utilizarea eficientă a resurselor de la fața locului;
- Limite foarte stricte în privința pesticidelor chimice sintetice și a utilizării de fertilizatori sintetici, antibiotice pentru animale, aditivi alimentari și auxiliari tehnologici și a altor intervenții;
- Interzicerea absolută a utilizării organismelor modificate genetic;
- Valorificarea resurselor de la fața locului, precum a gunoiului de grajd pentru fertilizare sau a furajelor produse la fermă;
- Alegerea speciilor de plante și animale rezistente la boli și adaptate la condițiile locale;
- Creșterea animalelor în aer liber, cu sisteme de aer liber și cu hrană ecologică;
- Utilizarea practicilor de creștere a animalelor corespunzătoare pentru fiecare specie diferită.

Pentru cei care practică agricultura ecologică, un sol fertil și respectul pentru mediul înconjurător sunt de o importanță crucială pentru oameni și animale. Acești agricultori respectă mediul înconjurător prin:

- Utilizarea responsabilă a energiei și a resurselor naturale;
- Menținerea biodiversității;
- Menținerea echilibrelor ecologice regionale;



- Îmbunătățirea fertilității solului;
- Menținerea calității apei;

Fermierii care practică agricultura ecologică respectă animalele prin:

- Susținerea sănătății și bunăstării animalelor;
- Satisfacerea nevoilor comportamentale specifice ale animalelor;
- Selecția hranei ecologice;
- Utilizarea responsabilă a energiei și a resurselor naturale;
- Menținerea biodiversității;
- Menținerea echilibrului ecologic regional;
- Îmbunătățirea fertilității solului;
- Menținerea calității apei;

Principiile importante referitoare la prelucrarea produselor ecologice includ:

- Restricționarea utilizării aditivilor și a auxiliarelor tehnologici;
- Restricționarea adaosurilor sintetizate chimic;
- Interzicerea utilizării de organisme modificate genetic (OMG);

În timp ce agricultura ecologică urmărește ca agricultura să mențină contactul cu rădăcinile sale tradiționale și să lucreze în armonie cu natura, prelucrarea ecologică reflectă nenumăratele gusturi și preferințe culinare ale consumatorilor moderni.

Principiul sănătății, conform căruia agricultura ecologică trebuie să asigure și să îmbunătățească starea de sănătate a solului, plantelor, animalelor, oamenilor și a întregii planete, ca tot unitar și indivizibil. Agricultura ecologică este destinată producerii de alimente sănătoase cu o calitate nutritivă superioară, care contribuie la prevenirea bolilor și la întreținerea stării de bine.

Principiul ecologic, conform căruia agricultura ecologică trebuie să se bazeze pe sistemele și ciclurile ecologice vii, să lucreze cu acestea, să încerce să le stimuleze și să le susțină. Agricultura ecologică trebuie să ajungă la un echilibru ecologic prin organizarea sistemelor de producție agricolă, gospodărirea habitatelor și întreținerea diversității genetice și agricole.

Protecția mediului înconjurător. În agricultura ecologică se urmărește reducerea sau eliminarea practicilor care presupun utiliza-



rea de produși sintetici sau naturali care dăunează organismelor utile din sol, epuizează resursele neregenerabile și diminuează calitatea apei, aerului și a produselor agricole.

Menținerea și creșterea fertilității solului. Solul este considerat un mediu viu, complex, care interacționează strâns cu plantele și animalele, acesta fiind în centrul preocupărilor agriculturii ecologice. Prin practicile sale specifice, agricultura ecologică are în vedere intensificarea activității microorganismelor din sol, în scopul creșterii fertilității acestuia.

Respectul pentru sănătatea consumatorilor. Prin practicarea agriculturii ecologice se urmărește obținerea de produse agricole de calitate, fără reziduuri de pesticide, cu un conținut echilibrat de proteine, glucide, lipide, vitamine, acizi organici și săruri minerale.

2.3. Reglementări privind promovarea agriculturii ecologice

Legea cu privire la producția agroalimentară ecologică, nr. 115, adoptată la 09.06.2005 introduce principiile și reglementările legate de producția agricolă ecologică.

Principiile generale ale producției agroalimentare ecologice sînt următoarele:

- a) realizarea unui agroecosistem echilibrat, durabil și diversificat care să asigure protejarea resurselor naturale, sănătății și vieții consumatorilor;
- b) neadmiterea aplicării oricăror tehnologii poluante, reglementarea restrictivă a utilizării substanțelor chimice de sinteză și a practicilor agricole potențial distructive;
- c) protecția și sporirea diversității prin alegerea tipurilor de culturi și specii, precum și a metodelor de creștere a animalelor ce pot contribui la armonizarea producției agroalimentare ecologice cu limitele naturale ale solei;
- d) realizarea structurilor de producție și a asolamentelor echilibrate, în cadrul cărora rolul principal să îl dețină soiurile și rasele cu un grad înalt de adaptare și rezistență genetică sporită la boli și dăunători;
- e) aplicarea unor tehnologii moderne, atît pentru cultura plantelor, cît și pentru creșterea animalelor, care să satisfacă cerințele speciilor, soiurilor și raselor;



- f) menținerea continuă și ameliorarea fertilității naturale a solului, precum și integrarea sistemului de cultivare a plantelor cu cel de creștere a animalelor;
- g) realizarea mecanismelor de amplasare în spațiu a agriculturii ecologice care asigură un agroecosistem echilibrat și durabil și fac posibilă structurarea configurației geografice astfel încât să stimuleze procesele naturale de autopurificare și revitalizare a solului, de reducere a concentrării poluanților în sol și de evitare a trecerii acestora din sol în plante, în ape și în atmosferă, ținându-se sub control sursele de poluare;
- h) desfășurarea pe principii benevole a activității de întreprinzător în domeniul producției agroalimentare ecologice.

Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2014-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 409 din 04.06.2014 prevede promovarea practicilor agricole durabile.

Obiectivul general nr. 2: Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale în agricultură.

Deși are soluri fertile și o climă favorabilă pentru producția agricolă, Republica Moldova se confruntă cu mai multe provocări de mediu descrise mai sus. Prin urmare, o prioritate pentru ea devine adaptarea la schimbările climatice. O astfel de abordare ar trebui să includă îmbunătățirea accesului agricultorilor la noi soiuri rezistente la secetă, tehnologii agricole nondistructive, cercetări și instruirii în domeniul gestionării inovatoare a apelor și solului, accesul la informații climatice (în special pentru evenimente extreme). Instrumentele de gestionare a riscurilor în agricultură, inclusiv asigurarea și aplicarea sistemelor antigrindină ar trebui să fie evaluate și dezvoltate. Strategia propune următoarele trei măsuri în acest sens:

Obiectivul specific 2.1. Sprijinirea practicilor de gestionare a terenurilor agricole și a apei.

Una dintre cele mai eficiente modalități de a asigura gestionarea durabilă a resurselor naturale în agricultură este utilizarea practicilor moderne de gestionare a terenurilor agricole și a apei. Este nevoie de sprijin pentru consolidarea terenurilor și utilizarea de practici moderne de cultivare a terenurilor prin rotația culturilor agricole și diversificarea produselor agricole. Investițiile în serviciile



de irigare au, de asemenea, o mare importanță, împreună cu un acces mai bun la infrastructura de irigare și la echipamente moderne.

Obiectivul specific 2.2. Sprijinirea tehnologiilor de producție prietenoase mediului, a produselor ecologice, inclusiv a biodiversității.

Un alt mod de asigurare a gestionării durabile a resurselor naturale în agricultură este furnizarea de tehnologii de producție ecologică și produse ecologice. Producția ecologică ar trebui să fie sprijinită în acest sens, mai ales că cererea pentru astfel de produse este în creștere pe piețele internaționale. Sprijinirea dezvoltării surselor energetice agricole, inclusiv producerea de culturi energetice face ca producția agricolă să fie durabilă și, totodată, profitabilă. Mai mult decât atât, terenurile agricole de calitate scăzută ori neproductive ar trebui să fie împădurite, în scopul sporirii biodiversității, precum și al reducerii eroziunii solului, contribuind, totodată, la conservarea resurselor de apă.

Obiectivul specific 2.3. Sprijinirea adaptării și atenuării efectelor schimbărilor climatice asupra producției agricole.

Instrumentele de gestionare a riscurilor ar trebui să fie sprijinite pentru a reduce expunerea la riscurile climatice și efectele negative ale calamităților naturale asupra producției agricole și a competitivității agriculturii.

Regulamentul cu privire la modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli pentru anul 2016, prevede Submăsura 2.5 Susținerea promovării și dezvoltării agriculturii ecologice.

Obiectivul general. Utilizarea eficientă a resurselor naturale și conservarea mediului prin dezvoltarea sectorului agricol ecologic.

Obiective specifice: 1) creșterea volumului de producere a produselor ecologice; 2) diversificarea produselor agroalimentare ecologice; 3) diversificarea serviciilor prestate populației rurale.

Obiective operaționale. Extinderea suprafețelor și numărului producătorilor agricoli specializați în agricultura ecologică, majorarea volumului de producție agroalimentară ecologică.

Domeniul de acțiune: Sprijinul este acordat pentru producătorii care sînt înregistrați în sistemul de agricultură ecologică, care dețin un contract încheiat cu un organism de inspecție și certificare și se angajează să rămînă în acest sistem de agricultură pe o durată de 5 ani.



Pentru obținerea subvenției în cadrul prezentei submăsuri, solicitantul va depune o singură cerere pentru anul 2016.

Mărimea sprijinului acordat se calculează sub forma cuantumurilor exprimate ca sume fixe la unitate de măsură și constituie: 38 - 750 lei pentru un hectar de teren agricol supus procesului de conversiune în primul an; - 1000 lei pentru un hectar de teren agricol supus procesului de conversiune în al doilea - 1200 lei pentru un hectar de teren agricol supus procesului de conversiune în al treilea an (pentru culturile multianuale, inclusiv plantele medicinale, eterooleginoase și derivatele lor); - 20% pentru produsele certificate ecologic, comercializate începând cu 1 noiembrie 2015, conform facturilor prezentate, iar în cazul exportului se prezintă copia de pe declarația vamală și complimentară, cu anexarea invoiceului.

Valoarea maximă a suportului acordat pentru un beneficiar nu va depăși suma de 200 mii lei.

Documentele solicitate suplimentar pentru obținerea sprijinului: 1) copia de pe fișa de înregistrare în agricultura ecologică a producătorului, pe anul pentru care solicită ajutorul specific, aprobată de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; 2) copia de pe contractul încheiat între producător și un organism de inspecție și certificare, organism recunoscut de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; 3) copia de pe certificatul de conformitate/autorizația de confirmare a conversiei emis producătorului de organismul de inspecție și certificare, în care să se menționeze: cultura, suprafața și anul de conversie; 4) notificarea emisă producătorului de către organismul de inspecție și certificare, care să ateste că nu a intervenit nicio cauză de încetare ori de desființare a contractului încheiat între producător și organismul de inspecție și certificare și se află în continuare integrat în sistemul de control al organismului respectiv; 5) copia de pe factura privind comercializarea produselor ecologice; 6) angajamentul producătorului prin care acesta se obligă să se mențină în sistemul de agricultură ecologică pe o perioadă de 5 ani de la data solicitării sprijinului.





Marca națională „Agricultura Ecologică – Republica Moldova” confirmă certificarea producției agroalimentare ecologice, conformitatea regulilor de producție și/sau procesare, aplicate în agricultura ecologică, și oferă deplina încredere că produsele, pe care este imprimată sau aplicată marca națională „Agricultura Ecologică – Republica Moldova”,

sunt obținute în conformitate cu regulile și principiile agriculturii ecologice, sau în cazul importurilor, conform unui sistem echivalent cu cerințe similare la obținerea produselor agroalimentare ecologice.

3. Beneficiile și avantajele pășunatului controlat și ecologic

3.1. Beneficiile pășunatului controlat pentru mediul înconjurător

Folosirea unui program de pășunat este din ce în ce mai des întâlnită în zootehnie pentru prevenirea degradării pășunilor și a solurilor. Programul de pășunat oferă mai multe avantaje:

- Crește cantitatea de furaj produs cu 50-100%
- Menține animalele mai sănătoase, prin evitarea contactului cu dejecțiile
- Îmbunătățește structura și calitatea solului.

3.2. Posibilități de organizare a pășunatului

Regulamentul cu privire la pășunat și cosit prevede noi abordări în tehnologia pășunatului.

În scopul pregătirii pășunilor către perioada de pășunat, utilizatorii de pășuni trebuie să îngrădească parcelele pentru pășunat, să amenajeze pe acestea ocoale și terenuri pentru adăpatul vitelor.

Amenajarea ocoalelor pentru vite se efectuează la o distanță mai mare de 300-500 m de la bazinele de apă, cu excepția râului Prut, a fluviilor Nistru și Dunăre, unde această distanță va fi mai mare de 1000 m.



Ocoalele de vară se îngrădesc cu instalații portabile.

În scopul asigurării productivității pășunilor și creării condițiilor favorabile pentru dezvoltarea plantelor, organele administrației publice locale trebuie să asigure pășunatul în sistem de parcele.

Utilizatorii de pășuni, conform sistemului de parcele prescris de organele administrației publice locale, separă parcelele pentru pășunat, fiecare avînd ieșire la terenul pentru adăpat și la ocol, limitînd trecerea animalelor în alte parcele.

Utilizatorii de pășuni efectuează delimitarea parcelelor, luînd în considerare formele naturale de relief (rîuri, văi), vegetația lemnoasă existentă (lizieră, pîlcuri de arbori), drumurile, indicatoarele convenționale, gardurile vii sau gardurile propriu-zise.

La elaborarea sistemului de pășunat, organele administrației publice locale trebuie să aplice următoarele criterii:

- a) parcelarea pășunii;
- b) stabilirea numărului de parcele în funcție de durata medie a ciclului de pășunat și durata de pășunat pe o parcelă;
- c) stabilirea configurației parcelelor, de regulă, sub formă de dreptunghi cu laturile de 1:2 sau 1:3;
- d) admiterea accesului animalelor în parcelă pentru pășunatul următor peste circa 25 de zile – în zona de nord a republicii, și peste circa 30 de zile – în zona de sud, pentru ca plantele să reușească să se dezvolte normal;
- e) stabilirea suprafeței optime a unei parcele pentru pășunat de 4-5 ha.

Timpul favorabil pentru pășunatul animalelor este dimineața și seara. În zilele de vară cu temperaturi ridicate, se admite și noaptea.

După pășunat, iarba nepăscută este necesar să rămînă la înălțimea de aproximativ 5 cm de la suprafața solului.

Aprovizionarea cu apă se realizează cu adăpători mobile sau staționare. Adăpătoarele staționare se construiesc la aproximativ 800 m de la pășune. Suprafața de trafic intens din jurul adăpătorilor se consolidează prin pietruire sau betonare și se asigură o pantă de scurgere a apei.

Timpul pentru adăparea unui grup de animale nu trebuie să depășească o oră. Jgheburile de adăpare se curăță cel puțin o dată pe săptămînă.



Se admite adăparea direct din râuri sau izvoare, cînd parcelele pentru pășunat sînt amenajate în zona adiacentă a râurilor, creînd treceri speciale pentru animale spre sursa de apă și amenajînd locuri de adăpare pietruite, pentru a menține apa curată.



Sursa: <http://www.agroinfocenter.com> si autorii

Nu se admite:

1) pășunatul:

- a) timpuriu, imediat după topirea zăpezilor;
 - b) pe terenuri umede, imediat după ploaie;
 - c) pe pășunile de pe solurile hidromorfe de luncă, pînă la uscarea solului;
 - d) plantelor de talie înaltă la o înălțime mai mică de 5 cm;
 - e) plantelor de talie joasă la o înălțime mai mică de 3 cm;
 - f) în perioada de repaus vegetativ al plantelor;
 - g) în primul an de înființare a pășunilor;
- 2) pășunatul ovinelor și caprinelor pe pășunile destinate bovinelor;
- 3) pășunatul comun al diferitor specii de animale, pășunatul animalelor bolnave;



4) deștelenirea pășunilor naturale, indiferent de starea lor productivă:

- a) situate pe terenurile în pantă mai mare de 170, deoarece există pericol de declanșare a fenomenelor de eroziune;
- b) situate în apropierea ravenelor, indiferent de panta terenului;
- c) pe soluri superficiale cu fragmente din roca parentală aproape de suprafața solului sau care au pînza freatică la adîncimea mai mică de 50 cm.

Încălcarea prevederilor prezentului Regulament atrage răspunderea în conformitate cu legislația în vigoare.

4. Sfaturi utile ECO pentru fermieri

În grădină:

1. Pentru a uda plantele, profitați de răcoarea dimineții și serii! Astfel, evaporarea va fi redusă și plantele vor cere mai puțină apă.

2. Păstrați apa de ploaie pentru a vă uda grădina!

3. Folosiți îngrășăminte naturale: compost!

4. Dacă dispuneți de o grădină mare, plantați copaci și fâșii de protecție pentru a face umbra și pentru a evita evaporarea și eroziunea cauzată de vânt! Astfel, veți evita risipa de apă și veți preveni degradarea solului!

5. Verificați starea transportului auto și agricol – poluarea aerului, apei sau a solului din transport dăunează calității producției agricole.

6. Pentru a curăța grădina și pentru a curăța de iarbă/buruieni, sapa este mai eficace decât produsele chimice (erbicidele). Un pic de mișcare la aer curat...



5. Turismul în mediul rural ca metodă de conservare a biodiversității, legăturile economice dintre turismul rural și conservarea biodiversității

Este dificilă evidențierea turismului în mediul rural într-o formă aparte a activității de turism fără a explica esența industriei turismului în general. Celor care doresc să organizeze primirea turiștilor acasă la țară le va fi mult mai ușor pentru a evalua capacitățile proprii și a alege corect un program adecvat de odihnă.

În cazul în care agricultorul (fermierul) decide să desfășoare activitate turistică, având cunoștințe de bază despre turism, în general, este mai ușor de a selecta acele activități care vor face produsul turistic propriu mai atractiv pentru potențialii turiști și mai competitiv pe piața turistică.

Bazele industriei turismului

Pentru a face mai clară inițierea în tema turismului, cel mai simplu mod este de a defini produsul turistic principal, pe care îl formează și îl vinde industria turismului.

Industria turismului comercializează odihna, în toate variantele sale, de exemplu, odihna la litoral sau la munte, odihna în zonele rurale, sanatoriale, de excursii, de divertisment, educațională, culturală, sportivă etc.

În același timp, industria de turism oferă servicii de transport cu cazare, masă. Astfel, dacă doriți să faceți înconjurul Pământului puteți contacta o agenție de turism și vi se va oferi traseul cel mai convenabil. Dumneavoastră nu veți trebui să stați în rând pentru a procura bilete, să căutați un translator, etc., dar pur și simplu veți face înconjurul Pământului, și peste tot veți fi întâlnit, cazat și dacă este necesar, vi se va aduce cafeaua în pat.

Totodată, dacă veți dori, ghidul vă va povesti despre orașul sau țara în care vă afl ați. Totuși, este o condiție, pentru a primi odihna corespunzătoare sau să faceți înconjurul lumii confortabil, trebuie să contactați agenția de turism care dispune de profesioniști în domeniu.

Apoi, turismul ar trebui să fie împărțit în două tipuri. Turismul comercial - adică, turistul plătește personal pentru toate. Turismul social cu două forme:



- a) când cheltuielile pentru recreare, vizitarea obiectivelor turistice, de călătorie și de cazare, etc., se plătesc integral sau parțial de stat, syndicate sau orice altă organizație.
- b) de amatori — când un turist sau un grup de turiști se organizează și plătesc pentru vacanță, fără a se adresa agențiilor de turism sau alte instituții.

La turismul de amatori poate fi atribuit și turismul de asociații

În țările dezvoltate, cetățenii formează asociații pe interese, inclusiv pentru organizarea călătoriilor, etc. De obicei, aceste asociații sunt susținute de stat, întrucât organizează pentru membrii asociației petrecerea timpului liber și distrage tinerii de la problemele stringente ale timpului nostru, promovând în același timp și valorile general umane.

Direcțiile turismului pot fi enumerate mult. Totul depinde de imaginația persoanei, dar pentru claritate, putem menționa cele mai principale: odihna la litoral, la munte, de sănătate și vindecare (de obicei în sanatorii), de afaceri, de divertisment, culturală și istorică, sportivă, educativă, pentru copii, în mediul rural și ecologic. Este evident că fiecare dintre direcțiile menționate de turism are propriile reguli și cerințe, dar acest lucru se determină și înțelege ulterior, în cadrul instituțiilor de învățământ superior la catedrele respective, la cursurile de specialitate și în timpul lucrului în domeniul turismului.

Produsul turistic este compus din totalitatea de elemente care să asigure odihna sau călătoria turistului, de exemplu, transport tur-retur la locul de recreare, cazare și masă, excursii, divertisment. Toate împreună formează un produs turistic (foaie turistică), și este vândut ca un singur pachet.

Turistul este figura principală în industria turismului. În scopul de a face claritate în modul de a selecta turistul din masa celor care sosesc sau pleacă, Organizația Mondială a Turismului a aplicat următoarea formulă: turistul este persoana care a cumpărat cel puțin două servicii într-un singur pachet și anume de călătorie și cazare, cazare și vizitarea obiectivelor turistice, cazare și tratament, etc.

Anume turistul este principalul arbitru, care evaluează produsul turistic al Dvs. și, dacă îi place, el va face o publicitate pozitivă și va contribui la mărirea fluxului de clienți, iar pentru localitate și țara unde s-a odihnit va aduce turiști.



Firește, toate cele menționate mai sus pot fi formulate și scrise într-un alt mod, autorii nu susțin că această abordare este unică și cea mai potrivită pentru înțelegerea industriei turismului în ansamblu, dar de un lucru suntem siguri că, în această versiune orice persoană interesată poate obține o imagine de ansamblu asupra industriei turismului.



Introducere în turismul în mediul rural și potențialul său în domeniul conservării biodiversității Turismul în mediul rural este una din direcțiile activității turistice, pentru dezvoltarea căruia în țările civilizate se creează condiții speciale, se elaborează diferite programe educaționale, se oferă granturi (împrumuturi nerambursabile) împrumuturi cu diferite facilități, se impozitează într-un mod diferit, ținând cont de particularitățile activității desfășurate în mediul rural, etc.

Acest sprijin se datorează faptului că turismul rural face posibilă rezolvarea la nivel de stat a mai multor probleme importante ce există în localitățile rurale:

1. Aduce fonduri bănești suplimentare în gospodăriile țărănești și sat în întregime.
2. Dezvoltarea turismului în mediul rural creează noi locuri de muncă.



3. Asigură un suport suplimentar meșteșugurilor tradiționale și culturii, bucătăriei naționale, ceea ce este deosebit de interesant pentru locuitorii mediului urban și turiștilor străini.

4. Conservarea naturii, a biodiversității, restaurarea monumentelor de cultură și istorie, etc., vine în prim plan la sate, unde turismul a început să se dezvolte, datorită faptului că un mediu sănătos a devenit un component foarte important al produsului turistic, pe care-l comercializează fermierii și satul în întregime.

În contextul afirmațiilor menționate, este evident că protecția naturii este o sarcină importantă pentru turismul rural, fără de care nu poate fi dezvoltat turismul în mediul rural.

În cazul în care un turist pleacă în vacanță și plătește pentru aceasta bani, el are anumite scopuri:

- la mare, el vrea să respire aerul de mare, să intre în apă de mare curată, să se plimbe pe plajă curată, etc.
- într-un sanatoriu interesul său este îmbunătățirea stării organismului, tratament adecvat etc.
- în excursie, turistul vrea să audă povestiri interesante, să vadă monumente de istorie și cultură relevante, să călătorească într-un transport confortabil etc.



- în cadrul turismului rural turistul vrea liniște, aer curat, bucătărie națională, întâlnirea apusului de soare lângă un lac sau la marginea pădurii, sau participarea la un eveniment cultural, etc.

Nu contează de unde a sosit turistul, dintr-un oraș din apropiere sau din altă țară, el vrea un program turistic bine organizat și o odihnă bună în sat.

Una din problemele majore pentru inițierea și desfășurarea activității turistice este cum să atragi turiștii, astfel este necesar de a lua în considerație experiența acumulată în statele cu un nivel înalt al dezvoltării turismului în mediul rural.

Cel mai bine turismul în mediul rural se dezvoltă atunci când există următoarele condiții:

- la malul mării sau în apropierea unei stațiuni la munte, de obicei în hoteluri nu sunt suficiente locuri pentru toți doritorii, iar prețurile în casele oamenilor sunt cu mult mai acceptabile.
- lângă centrele de sănătate și sanatorii, deoarece în majoritatea cazurilor deja toate locurile sunt rezervate și destul de costisitoare, iar turiștii care locuiesc în sectorul privat unde prețul la cazare

este mai convenabil pot beneficia de aceleași servicii la sanatoriu în cazul existenței unui acord corespunzător cu sanatoriu.

- turismul în mediul rural se dezvoltă cu succes lângă obiecte naturale (râuri, lacuri, păduri), cele mai atractive fiind parcurile naționale, ariile protejate, întrucât au în calitate de componente specii de plante și animale rare sau care se găsesc numai în aceste locuri. Anume în parcurile naționale se elaborează cele mai calitative





și competitive programe de odihnă și petrecere a timpului liber în mediul rural, sunt special selectate și amenajate zone pentru turiști, cele mai favorabile din punct de vedere ecologic pentru protecția mediului, și cel mai important, că la dezvoltarea produsului turistic sunt implicați pe picior de egalitate agricultorul și administrația parcului național.

5.1. Cadrul legal pentru turismul în mediul rural

De la declararea independenței sale, în Republica Moldova au fost elaborate toate legile și reglementările de bază în domeniul turismului, inclusiv, privind turismul rural și ecologic. Documentul de bază este Legea nr. 352 din 24.11.2006 privind organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova, care reglementează toate genurile de activitate desfășurate în domeniul turismului din Republica Moldova.

Hotărârea Guvernului nr. 338 din 19.05.2014 privind aprobarea Strategiei de dezvoltare a turismului "Turism2020" prevede componentele de bază și direcțiile industriei turismului pentru a elabora și forma produsul turistic național. În special, în acest document sunt următoarele prevederi privind turismul rural și ecologic.





Potențialul existent. Moldova dispune de un bogat potențial pentru vizitatori. Turismul are toate posibilitățile pentru a îmbunătăți balanța de plăți prin creșterea exporturilor de servicii turistice. Produsul turistic este un mediu complex creat de om (patrimoniul, cultură, activități, servicii pentru vizitatori etc.).

Turismul în mediul rural. Turismul rural se bucură de o popularitate deosebită. Mediul rural din Republica Moldova, cu comunitățile agricole și satele sale pitorești, constituie o sursă importantă pentru:

- prestarea serviciilor de cazare tradițională de tip rural;
- oferirea unor posibilități pentru vizitatori de a se încadra în activitățile și preocupările rurale;
- familiarizarea cu folclorul, distracțiile și tradițiile locale;
- prezentarea meșteșugurilor cu posibilitatea de participare la procesul de lucru ca atare;
- oferirea unor posibilități de procurare a produselor meșteșugărești.

În mediul rural din Republica Moldova există multe clădiri construite în stil tradițional, care, după o eventuală reconstrucție, ar putea fi utilizate pentru cazarea turiștilor.



Turismul de sănătate și frumusețe. Republica Moldova dispune de un potențial bogat și variat pentru dezvoltarea turismului de sănătate și frumusețe. Atât în sanatorii, cât și în stațiunile de odihnă există condițiile necesare pentru turismul de sănătate și frumusețe. Izvoarele cu ape minerale curative din Republica Moldova constituie, de asemenea, o sursă importantă pentru tratamentul balnear. Stațiunile balneoclimaterice din Republica Moldova ar putea deveni un substanțial produs turistic balneoclimateric de nivel internațional cu condiția creării unei infrastructuri adecvate.

Transportul naval (fluvial). În Republica Moldova doar fluviul Nistru este navigabil. Pe Nistru se realizează excursii, inclusiv turistice, până la Odesa, unde circulă vapoare de capacitate medie (50-150 de locuri) și diferite nave rapide și șalupe.

Turismul ecologic. Republica Moldova dispune de un patrimoniu natural bogat, care este ocrotit de stat. Suprafața totală luată sub protecția statului constituie 157227 ha sau 4,65% din 30 Măsurii agroecologice în Moldova: realizări și probleme, reguli și sfaturi teritoriul țării. Actualmente, în structura fondului ariilor naturale protejate rezervațiile peisagistice cuprind 34200 ha din cadrul acestui fond (Trebujeni, care include și orașul medieval Orheiul-Vechi, Țîpova, Saharna, Climăuți, Holoșnița, Rudi-Arionești, Naslavcea, Corjeuți, Brînzeni,





Fetești, Butești etc.), iar rezervații științifice cu un regim special de protecție -19378 ha. Celelalte categorii de arii naturale protejate constituie: rezervații naturale - 8009 ha, rezervații de resurse - 523 ha, arii cu management multifuncțional - 1030 ha, grădini botanice - 104 ha, monumente de arhitectură peisajeră - 191,1 ha. Cel mai reprezentativ patrimoniu natural face parte din fondul de arii naturale protejate, dar se poate menționa că există multe alte teritorii care pot fi încadrate în perimetrul și în criteriile valorilor naturale reprezentative. Arealele de bază din Republică care pot constitui, prin cadrul lor natural și antropic, o adevărată și atractivă ofertă pentru turismul ecologic sunt: arealul Codrilor, arealul “Toltrele Prutului”, arealul Nistrului de Mijloc și Inferior, arealul Tigheci. În Republica Moldova o mare parte a regiunilor de la țară - terenurile agricole, pădurile, parcurile, râurile, aflate atât în proprietatea statului, cât și private, deși nu au statut de arii naturale protejate, formează un segment al ofertei ecoturistice.

Turism de interes special. În Republica Moldova există multe oportunități pentru practicarea turismului de interes special, inclusiv: ornitologie, botanică, vânătoare, pescuit, speologie, zboruri cu deltaplanul etc. Există posibilități pentru dezvoltarea sectorului cinegetic (vânatul) și transformarea lui într-o activitate comercială ce poate



atrage vizitatori (vânători) străini. Pentru dezvoltarea turismului de vânătoare, se impune întreprinderea unor măsuri de administrare a faunei sălbatice, protejare a mediului înconjurător din cadrul habitatelor animalelor, reglementare și ținere la un control strict al acestui sector. Baza normativă prevede următoarele direcții strategice: armonizarea legislației turistice cu legislația Uniunii Europene; corelarea legislației turistice cu alte prevederi legale din: Codul apelor, Codul silvic, Legea privind spațiile verzi ale localităților urbane și rurale, Legea privind ocrotirea monumentelor, Legea privind Fondul ariilor naturale protejate de stat, Legea privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului, Legea privind protecția consumatorilor etc.; elaborarea de acte normative care ar contribui la crearea unui mediu economic stimulat pentru dezvoltarea diferitelor forme de turism în Republica Moldova, precum și la atragerea investițiilor în proiectele de infrastructură turistică (turism rural, turism balnear, turism vitivinicol, turism ecologic etc.).

Actele normative importante:

Hotărârea Guvernului nr. 643 din 27.05.2003 privind aprobarea Normelor metodologice și criteriilor de clasifi care a structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare și de servire a mesei. Această hotărâre a aprobat:

Normele metodologice de clasifi care a structurilor de primire turistică în funcțiuni de cazare și de servire a mesei, conform anexei № 1;

Criteriile de clasifi care a structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare, conform anexei № 2;

Criteriile de clasifi care a structurilor de primire turistică cu funcțiuni de servire a mesei, conform anexei № 3;

Anume ținând cont de prevederile acestei hotărâri a Guvernului au fost adoptate cerințele pentru agenții economici, care creează impedimente la dezvoltarea armonioasă a turismului în mediul rural.

Pe de o parte s-au stabilit reglementări complexe greu de respectat, iar pe de altă parte s-au deschis mai multe oportunități pentru funcționari de a interveni în activitatea acestor persoane juridice.

Indiferent de aspectele pozitive și negative ale legilor și altor reglementări existente în actele normative privind domeniul turismului



în Republica Moldova, în continuare la următoarea etapă, toate actele normative trebuie aduse în conformitate cu realitățile, prin armonizarea la nivel național, precum și cu normele europene.

Hotărârea Guvernului nr. 559 din 14.08.2015 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional automatizat "Registrul turismului". Această hotărâre este fundamentală pentru dezvoltarea turismului în orice țară și servește la formarea unei viziuni complete privind resursele turistice și, respectiv, potențialul turistic existent. Sistemizarea și monitorizarea resurselor turistice este indispensabilă pentru formarea planului de dezvoltare a industriei turismului național pe termen lung. Cu regret, completarea corespunzătoare a acestui registru va dura, iar acest fapt afectează aspectul practic al dezvoltării turismului rural și ecologic.

5.2. Condițiile de piață pentru turismul în mediul rural

Pentru a determina condițiile de piață pentru dezvoltarea turismului din mediul rural în Republica Moldova este suficient să se atragă atenție faptului unde este concentrat efortul businessului din turism.

În Republica Moldova, acesta s-a stabilit ferm, în special în Chișinău - hoteluri, cazinouri, baruri și restaurante, etc. De obicei, aceste servicii sunt costisitoare și evident nu sunt accesibile pentru majoritatea locuitorilor din oraș.

Aici este nișa pentru turismul în mediul rural, care este capabil de a asigura un preț rezonabil pentru o odihnă bună locuitorilor orașelor și cetățenilor cu un venit mediu de peste hotare. Factori determinanți pentru locuitorii orașelor să se relaxeze la țară, sunt, fără îndoială, viața urbană modernă, o tensiune constantă, zgomotul, gazele de eșapament ale vehiculelor, etc. Prin urmare, locuitorii din orașele mari au o dorință naturală de a părăsi pentru week-end orașul și a pleca în mediul rural, cum se spune „pentru a lua o gură de aer proaspăt”.

Este clar, că cele mai convenabile condiții pentru câteva zile de odihnă sunt în mediul rural atunci când casa țărănească este corect și bine amenajată, cu un program de petrecere a timpului liber atractiv (un picnic în jurul focului de tabără, plimbări cu barca pe lac, o



excursie în pădure, etc.), care asigură alimentarea direct din grădină, posibilitatea de a face o călătorie prin sat, și dimineața de a trezi de la cântatul cocoșilor.

În același timp, turiștii străini sunt întotdeauna interesați a vedea cultura unică a țării vizitate, cel puțin din motivele că orașele, mai mult sau mai puțin sunt aceleași - baruri, hoteluri, băuturi, etc. Nu în ultimul rând pentru turist este important prețul la serviciile turistice care în mediul rural este de obicei de 2 ori mai mic.

Evident, cererea pentru petrecerea timpului liber în mediul rural este prezentă în mod constant, mai ales în timpul verii. Experiența țărilor europene confirmă că această cerere este în continuă creștere. Acesta este un stimulent adăugător pentru Republica Moldova de a dezvolta turismul în mediul rural și cel ecologic.



Bibliografie:

Agricultura ecologică <http://madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/rndr/buletine-tematice/PT4.pdf>

Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2014-2020: <http://lex.justice.md/md/353310/>

Hotărârea Guvernului nr. 643 din 27.05.2003 privind aprobarea Normelor metodologice și criteriilor de clasifi care a structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare și de servire a mesei:

<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=303634>

Hotărârea Guvernului nr. 559 din 14.08.2015 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional automatizat "Registrul turismului"

<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=360496>

Hotărârea Guvernului nr. 338 din 19.05.2014 privind aprobarea Strategiei de dezvoltare a turismului "Turism2020"

<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=353037>

Măsuri agro-ecologice în Moldova: realizări și probleme, reguli și sfaturi

<http://www.biotica-moldova.org/library/Agro-environment%20measure.pdf>



Agenția Austriacă pentru Dezvoltare (ADA) este unitatea operațională a Cooperării Austriece pentru Dezvoltare (ADC), responsabilă de implementarea tuturor programelor și proiectelor bilaterale în țările partenere a ADC.

Colaborarea cu Republica Moldova a demarat în 2001. Conform Strategiei ADC pentru Moldova pentru 2016-2020, obiectivul general al colaborării este reducerea sărăciei. Domeniile prioritare ale activității ADC pentru Republica Moldova sunt: Egalitatea de șanse în educație, cu accent pe piața forței de muncă orientată pe educație și formare profesională; Apa, mediul și schimbările climatice; Guvernanța, statul de drept și promovarea păcii. În prezent ADC finanțează 19 proiecte în domeniul aprovizionării cu apă potabilă în regiunile rurale și instruirii.

Activitatea Societății Ecologice "BIOTICA" în regiunea Nistrului de Jos a început încă în anii 90 ai secolului trecut. Grație studiilor SE Biotica Zona "Nistrul de Jos" a primit statut oficial de zonă internațională a Convenției Ramsar. Printre ultimele activități a fost construcția unui rezervor de apă pentru aprovizionarea centrului satului Talmaza cu apă potabilă de calitate, construcția primei ecluze din Republica Moldova de la declararea independenței pentru menținerea nivelului apei în scopul protecției ecosistemelor și biodiversității din lunca Talmazei, au fost efectuate plantări în zona de protecție pe ambele maluri ale râului Nistru, precum și activități de informare și instruire. O informație mai detaliată și publicațiile editate de către SE Biotica pot fi găsite pe www.biotica-moldova.org



